

Cirkulärnr: 1998:167
Diariernr: 1998/2622
Handläggare: Bodil Almgren
Sektion/Enhet: Arbetsmarknads- och Näringslivsutveckling
Datum: 1998-10-27
Mottagare: Kommunstyrelsen
Näringslivsenheten
Rubrik: Budgetproposition 1999 - Näringsliv

Arbetsmarknads- och Näringslivsutveckling
Bodil Almgren

1998-10-27

Kommunstyrelsen
Näringslivsenheten

Budgetproposition 1999 - Näringsliv

Den 13 oktober presenterade regeringen budgetpropositionen för 1999 (Prop.1998/99:1). I detta cirkulär redovisar vi förslag från utgiftsområde 24, Näringsliv, som kan vara av intresse för kommunernas näringslivsutveckling och som berör kommunerna indirekt. Enligt planerna ska riksdagen fatta beslut om budgetpropositionen den 16 december i år.

Propositionen i sin helhet finns på Internet under adress www.regeringen.se.

Övergripande mål och prioriteringar

Det övergripande målet för näringslivspolitikerna är att skapa goda förutsättningar för näringslivets uthålliga tillväxt så att sysselsättning och välfärd främjas.

Kompletterande mål för utgiftsområdet är bl.a. att förbättra förutsättningar för företagande och entreprenörskap, att öka kunskap och kompetens i näringslivet samt att medverka till en effektiv inre marknad inom EU och att främja Sveriges handel med omvärlden. Handeln i östersjöområdet är särskilt viktig.

I 1998 års ekonomiska vårproposition föreslog regeringen följande förstärkningar inom utgiftsområde 24. Nu återkommer regeringen med detaljerade förslag i dessa frågor.

- 150 miljoner under tre år för att stimulera entreprenörskap, kunskap och företagande, främst genom ökad tillgång på såddkapital
- 83 miljoner under tre år för ökade insatser för att främja små och medelstora företags handel med Europa
- 1 miljard under fem år till näringslivsinriktade satsningar i Östersjöregionen

- 30 miljoner under tre år för att stimulera den elektroniska handelns utveckling inom Norden och för insatser för att underlätta för små och medelstora företag att nyttja IT-tekniken i sina exportverksamheter

Prioriteringar

- att förenkla regelverket för framför allt små och medelstora företag,
- att stärka kunskapen om kooperativt företagande hos myndigheter och andra organ som har till uppgift att stödja nyföretagande,
- att främja utarbetande av regionala tillväxtavtal,
- att främja särskilt de små och medelstora företagens handel med övriga Europa,
- att främja handeln i östersjöregionen,
- att fortsätta arbetet med att genomföra handlingsplanen för att uppnå miljömålet i konsumentpolitiken,
- att stärka konsumenternas ställning i informationssamhället,
- att ge konsumenterna tillgång till bättre information om priser och annan information beträffande dagligvaror,
- att arbeta för att konsumenterna skall få en starkare ställning i EU.

De viktigaste statliga insatserna inom området

Ett område av strategisk betydelse för den svenska tillväxten och sysselsättningen är företagandet. Regeringen arbetar bl.a. för ökad tillgång på riskfinansiering, regelförenklingar samt stabila och tillväxtfrämjande regler.

De små företagen saknar ofta de större företagens resurser att hantera regelsystem och uppgiftslämnande. Att förenkla för de små företagen är därför en viktig uppgift som främjar deras konkurrenskraft och därmed den ekonomiska tillväxten.

Småföretagsdelegationen avslutade sommaren 1998 sitt arbete och har till regeringen överlämnat ca 75 förslag på åtgärder för att undanröja onödiga hinder för etablering av och tillväxt i småföretag. Som delegationen själv pekat på kräver många av förslagen ytterligare prövning och utredning

Nio särskilt utvalda myndigheter skall inom kort inkomma med förslag om hur de skall kunna förkorta sina handläggningstider. Regeringen avser också att i det fortsatta arbetet för regelreformer skapa praktiska och tekniska förutsättningar för effektivare konsekvensanalyser, vilket införs i början av 1999.

Nyföretagande

Nyföretagandet är en stark drivkraft i den svenska ekonomin som skapar välfärd och ökad sysselsättning. Under 1997 startades enligt SCB:s statistik nästan 29 000 företag, varav 28 % av kvinnor och 5 % av kvinnor och män tillsammans.

Tjänstenäringarna dominerar. De nya företagen genererade enligt SCB 54 000 nya arbetstillfällen. Antalet konkurser under 1997 har mer än halverats till ca 10 000 jämfört med lågkonjunkturåren i början på 1990-talet, och har fortsatt att minska under första halvåret 1998.

Cirka sju av tio nya arbetstillfällen skapas inom småföretagssektorn. Speciellt de minsta företagens möjligheter att växa och anställa nya människor hämmas dock av ett krångligt regelverk.

Turistfrämjande

Turistnäringen är en utpräglad småföretagsbransch med stor betydelse för sysselsättningen i många regioner. Näringen engagerar ca 140 000 personer som arbetar hel- eller deltid. Av dessa är ca 40 % kvinnor. Omsättningen i turist- och resenäringen är ca 120 miljarder kronor och dess andel av BNP 3,3 %. Efter lågkonjunkturen i början av 1990-talet har turismen utvecklats positivt i Sverige. Det är främst antalet utländska besökare som ökar, medan den inhemska turismen visar mer begränsade möjligheter till tillväxt. De nordiska länderna, Tyskland och länderna runt Östersjön är viktiga för turismens utveckling i Sverige. Antalet besökare från Storbritannien, Spanien och Japan har under de senaste åren visat en stabil och hög ökningstakt .

Småföretagsutveckling

Från anslaget för småföretagsutveckling på 184 miljoner täcks kostnader för dels verksamhet med ALMI Företagspartner AB:s regionala utvecklingsbolag, dels vissa centrala insatser på småföretagsområdet genom främst NUTEK, bl.a. inom områdena internationalisering och innovationsfrämjande åtgärder, däribland s.k. såddkapital.

Med medel från detta anslag stödjer staten även verksamheten i Stiftelsen Svensk Industridesign vars verksamhet inriktas på åtgärder som främjar kunskap och kompetens inom industriell design för ökad konkurrensförmåga inom svenskt näringsliv. Svensk Industridesign samarbetar med ALMI för att nå ut med sin information och rådgivning.

Regeringen avser att ta initiativ till en utvärdering av ALMI:s verksamhet och vid behov göra anpassningar som kan föranledas av dels hittillsvarande erfarenheter, dels förändringar i omvärlden.

Stöd till kooperativ utveckling

Stödet på 16,5 miljoner fördelas till 24 lokala kooperativa utvecklingscentrum (LKU) som finns utspridda i landet. En stor informationsinsats planeras under år 1999 i hela landet. Informationsinsatsen är ett viktigt led i att förbereda arbetet med de regionala tillväxtavtalen inför dess start år 2000. I detta sammanhang spelar LKU en viktig roll i länens partnerskap som representanter för den sociala ekonomin.

Genom stöd från LKU bildades under 1997 drygt 300 kooperativa företag med totalt ca 1 000 arbetstillfällen.

Utrikeshandel, export och investeringsfrämjande

Sverige är av tradition ett mycket utrikeshandelsberoende land. Exporten står för cirka 44 % av BNP och tillväxten i den svenska ekonomin har under flera år i hög grad varit exportledd. De utländska direktinvesteringarnas roll för den ekonomiska utvecklingen är betydande och den globala konkurrensen om dessa investeringar ökar.

Under 1997 uppgick de utländska direktinvesteringarna i Sverige till ca 75 miljarder kronor, vilket innebär en kraftig ökning i förhållande till 1996 då motsvarande inflöde uppgick till 34 miljarder kronor. Utflödena av direktinvesteringar från Sverige uppgick under samma perioder till 84 respektive 31 miljarder kronor.

Exportrådet

Sveriges exportråd ägs av staten och näringslivet tillsammans. Regeringen delar RRV:s syn på att Exportrådets roll bör förstärkas och att lämpliga samarbetsformer utvecklas med andra organ på detta område. Det är angeläget att länsstyrelser och kommuner i större utsträckning anlitar Exportrådets kompetens i Sverige och utomlands när det gäller insatser av exportfrämjande natur. Ett utökat samarbete förutses också med Delegationen för utländska investeringar i Sverige (ISA – Invest in Sweden Agency), Sveriges tekniska attachéer och utrikesrepresentationen. Exportfrämjandet kommer under 1999 att ges ökad vikt inom hela utrikesrepresentationen.

Ökade satsningar föreslås för "IT-utveckling" och för Programmet "Marknadsplats Europa" som skall inriktas på att främja små och medelstora företags handel med Europa.

Investeringsfrämjande verksamhet

Delegationen för utländska investeringar i Sverige (ISA), är den centrala myndigheten för investeringsfrämjande åtgärder. Under 1997 har ISA behandlat ett betydande antal kvalificerade förfrågningar från potentiella utländska investerare och har därmed medverkat till ett 50-tal etableringar av utländska företag i Sverige.

Verksamheten finansieras dels via anslag, dels med bidrag från olika partners i projektverksamheten t.ex. Kommunförbundet och ALMI i projektet "Investersamverkan".

Övrig statlig näringspolitisk verksamhet

Inom näringspolitiken finns i dag ett flertal former av riskfinansiering som alla har till syfte att komplettera de privata marknaderna för lån, garantier och egenkapital-försörjning. Olika former av lån från ALMI utgör exempel på sådana statliga insatser. ALMI-koncernen arbetar med lån till dels växande småföretag, dels personer som startar helt nya företag, dels kvinnor som utvecklar sina befintliga eller nya företag. ALMI kan även lämna lånegarantier.

Stiftelsen Norrlandsfonden har möjlighet att lämna skilda slag av lån med hög risk samt lånegarantier till främst småföretag i de fem norrlandslänen.

Stiftelsen Industrifonden, med ett kapital på sammanlagt ca 3,5 miljarder kronor, arbetar med att dels finansiera industriföretags produktutvecklings- och marknadsföringsprojekt med bl.a. risklån och garantier, dels förstärka småföretagsägarkapital. Fonden har i dag olika slag av engagemang i ca 210 företag.

Stiftelsen Innovationscentrum har tilldelats 500 miljoner kronor från de f.d. löntagarfonderna. Medlen används främst för stöd till uppfinnare och innovatörer för produktutveckling i mycket tidiga skeden. Stödet lämnas i form av bl.a. villkorliga lån.

Östersjöregionen

Östersjöregionen har förutsättningar att bli en av Europas mest dynamiska och starkaste tillväxtregioner. Sverige skall bidra till detta genom att vara en av de ledande nationerna i Östersjösamarbetet. Regeringen kommer att öka sina insatser för att underlätta handel och investeringar i regionen. Det finns en mycket stor potential i utbytet med våra Östersjögrannar. Vår totala export till Estland, Lettland, Litauen, Ryssland och Polen ökade under 1997 med inte mindre än 45%, till 23,4 miljarder kronor. Vår import från dessa länder ökade under samma period med 23 %, till 16,7 miljarder kronor.

Ekonomisk tillväxt i dessa länder har stor betydelse för en stabil och fredlig utveckling och kan dessutom möjliggöra viktiga satsningar på t.ex. miljöförbättring.

I syfte att stimulera tillväxt och sysselsättning har riksdagen, anslagit 1 miljard kronor för åtgärder och projekt avseende bl.a. svensk livsmedellexport, energisystem, ömsesidigt kunskapsutbyte, stärkt infrastruktur samt samarbete för att skydda miljön runt Östersjön.

Kommunförbundets kommentarer:

En stor fråga för Sverige är hur vi i framtiden skall kunna stärka vår position bland industriländerna. Kommunförbundet har tidigare påtalat behovet av ökade insatser på området och välkomnar därför regeringens satsningar och förslag till regelförenklingar och stabilt regelverk som kan bidra till en positiv näringslivsutveckling

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET

Sektionen för arbetsmarknads- och näringslivsutveckling

Håkan Hellstrand

Bodil Almgren